

Finanšu ministrija

**Likumprojekta
«Par valsts budžetu 2026. gadam un
budžeta ietvaru 2026., 2027. un
2028. gadam»**

Paskaidrojumi

SATURS

Saīsinājumu saraksts	5
I. BUDŽETA IETVARS 2026., 2027. UN 2028. GADAM	8
1. Makroekonomiskās attīstības apraksts	8
1.1. Ārējā ekonomiskā vide	8
1.2. Latvijas tautsaimniecības attīstība	9
1.2.1. Tautsaimniecības nozaru attīstība	11
1.2.2. Inflācija.....	22
1.2.3. Nodarbinātība un bezdarbs	26
1.2.4. Iedzīvotāju ienākumi	27
1.2.5. Ārējā tirdzniecība un maksājumu balance	30
1.2.6. Investīcijas.....	37
1.3. Makroekonomisko nelīdzsvarotību uzraudzība ES.....	39
1.3.1. Pārmērīga makroekonomiskā nesabalansētība un Padziļināto izpētes ziņojumu izstrāde.....	40
1.3.2. Latvijas ekonomiskās situācijas novērtējums 2025. gada Agrās brīdināšanas mehānisma ziņojumā un iespējamās tendences 2026. gada ziņojumā	41
1.4. Makroekonomiskās attīstības scenārijs	43
1.5. Jūtīguma analīze	45
1.5.1. Pesimistiskais scenārijs	45
1.5.2. Optimistiskais scenārijs.....	47
1.6. Iepriekšējo makroekonomisko prognožu izvērtējums	48
2. Fiskālā politika	51
2.1. Vidēja termiņa strukturālās bilances mērķu noteikšana.....	56
2.1.1. Strukturālās bilances mērķi	56
2.1.2. Ietvara maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu noteikšana	65
2.1.3. Uzkrāto bilanču starpības	68
2.1.4. Vidēja termiņa strukturālās budžeta bilances mērķu salīdzinājums.....	70
2.1.5. Vispārējās valdības sektorā klasificēto kapitālsabiedrību faktiskā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci un parādu	71
2.2. Vispārējās valdības budžeta galvenie fiskālie rādītāji.....	71
2.2.1. Vispārējās valdības budžeta struktūra	71
2.2.2. Vispārējās valdības budžeta balance	73
2.2.3. Budžeta prognožu salīdzinājums ar aktuālajām EK prognozēm.....	80
2.3. Vidēja termiņa budžeta prioritārie attīstības virzieni	81
2.3.1. Politikas pasākumi vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu īstenošanā.....	83
2.3.2. Finanšu resursi vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu un citu prioritāro pasākumu īstenošanā	91
2.4. Pašvaldību finanšu izlīdzināšana.....	95
2.5. Informācija par ministriju padotībā esošām no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm.....	96

3. Ieņēmumu, nodokļu atvieglojumu (atlaižu) un nodokļu parādu summas analīze	98
3.1. Nodokļu politikas aktualitātes	98
3.2. Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi	99
3.2.1. Tiešie nodokļi	100
3.2.2. Netiešie nodokļi	104
3.2.3. Pārējie nodokļi	109
3.3. Valsts pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumi	111
3.4. Pašu ieņēmumi un ārvalstu finanšu palīdzība	113
3.5. Nodokļu atvieglojumu (atlaižu) un nodokļu parādu summas	114
3.5.1. Nodokļu atvieglojumi un atlaides	114
3.5.2. Valsts ieņēmumu dienesta administrēto kopbudžeta maksājumu parādi	115
4. Valsts parāda, aizdevumu un galvojumu finansiālo saistību kopsavilkums	118
4.1. Valdības parāda attīstības tendences vidējā termiņā	118
4.2. Valsts budžeta aizdevumi un aizdevumu atmaksas	121
4.3. Valsts galvojumu saistības	122
4.4. Valsts saistības kredītu garantijām, ko izsniedz akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija "Altum""	122
<i>Budžeta ietvara I. nodaļas pielikumi</i>	<i>125</i>
II. VALSTS BUDŽETS 2026. GADAM	148
5. Valsts budžeta likuma struktūra un izdevumi	148
5.1. Valsts budžeta izdevumu politikas izmaiņas, izdevumu pārskatīšanas un prioritāro pasākumu kopsavilkums	148
5.2. Eiropas Savienības politiku instrumentu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu plānošana valsts budžetā	152
5.3. Izdevumu politikas virzību un izdevumu atbilstoši funkcionālajām un ekonomiskajām kategorijām kopsavilkums	154
01. Valsts prezidenta kanceleja	161
02. Saeima	165
03. Ministru kabinets	169
04. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs	186
05. Tiesībsarga birojs	191
08. Sabiedrības integrācijas fonds	196
09. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	208
10. Aizsardzības ministrija	212
11. Ārlietu ministrija	239
12. Ekonomikas ministrija	251
13. Finanšu ministrija	289
14. Iekšlietu ministrija	337
15. Izglītības un zinātnes ministrija	408
16. Zemkopības ministrija	481
17. Satiksmes ministrija	525
18. Labklājības ministrija	554
19. Tieslietu ministrija	658

20. Klimata un enerģētikas ministrija	707
21. Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija	734
22. Kultūras ministrija.....	773
24. Valsts kontrole	814
28. Augstākā tiesa	818
29. Veselības ministrija.....	821
30. Satversmes tiesa	877
32. Prokuratūra	880
35. Centrālā vēlēšanu komisija	885
46. Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi	889
47. Radio un televīzijas regulators	894
62. Mērķdotācijas pašvaldībām.....	900
64. Dotācija pašvaldībām	909
74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums.....	912
5.3. <i>pielikumi. Izdevumu politikas virzienu un izdevumu atbilstoši funkcionālajām un ekonomiskajām kategorijām kopsavilkums</i>	923
5.4. Valsts budžeta investīciju projektu finansēšana 2026. gadā	936
5.4. <i>pielikums. Likumprojektā “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” plānotie izdevumi investīcijām</i>	960
5.5. Valsts budžeta ilgtermiņa saistības 2027., 2028., 2029. gadam un turpmākajiem gadiem	985
6. Grozījumi tiesību aktos	988

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

AN	Akcīzes nodoklis
ANM	Atveseļošanas un noturības mehānisms
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
APP	Atvasināta publiska persona
AS	Akciju sabiedrība
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ĀFP	Ārvalstu finanšu palīdzība
BAC	Bērnu aizsardzības centrs
CEF	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ČAES	Černobiļas atomelektrostacija
DRM	Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi
DRN	Dabas resursu nodoklis
ECB	Eiropas Centrālā banka
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
EK	Eiropas Komisija
EKII	Emisijas kvotu izsolīšanas instruments
EKS	Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELGF	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
FDL	Fiskālās disciplīnas likums
FM	Finanšu ministrija
FRONTEX	Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra
IAN	Izložu un azartspēļu nodoklis
IeM	Iekšlietu ministrija
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IT	Informācijas tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
JSPA	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra
KF	Kohēzijas fonds
LAD	Lauku atbalsta dienests

LB	Latvijas Banka
LBTU	Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte
LU	Latvijas Universitāte
LM	Labklājības ministrija
LSFP	Latvijas Sporta federāciju padome
LVM	AS "Latvijas valsts meži"
LZP	Latvijas Zinātnes padome
MK	Ministru kabinets
NAP	Nacionālais attīstības plāns
NATO	Ziemeļatlantijas Līguma organizācija
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NILLTPFN	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana
NMP	Neatliekamā medicīniskā palīdzība
NNFPI	Valsts finansētie neto primārie izdevumi
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskās organizācijas
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija/ <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
PCI	Patēriņa cenu indekss
pp	Procentpunkti
PPS	Pirktpējas paritātes standarts
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
RSU	Rīgas Stradiņu universitāte
RTU	Rīgas Tehniskā universitāte
SAIS	Sociālās apdrošināšanas informācijas sistēma
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIVA	Sociālās integrācijas valsts aģentūra
SM	Satiksmes ministrija
SPCI	Saskaņotais patēriņa cenu indekss
SURE	Pagaidu atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā/ <i>The temporary Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency</i>
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
TEN	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis
TM	Tieslietu ministrija
UIN	Uzņēmumu ienākuma nodoklis
UNESCO	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
UVTN	Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis

VAAD	Valsts augu aizsardzības dienests
VARAM	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VBTAI	Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija
VDEĀVK	Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
VDI	Valsts darba inspekcija
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VM	Veselības ministrija
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSAC	Valsts sociālās aprūpes centrs
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
ZM	Zemkopības ministrija